№ 10. Piątek 13. Stycznia 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. ministeryum finansów mianowało *Antoniego Łepkowskiego*, prowizorycznego adjunkta II. klasy, adjunktem I. klasy, a koncepistę krakowskiej prokuratury finansowej, *Ignacego Czemeryńskiego*, adjunktem II. klasy przy c. k. prokuraturze finansowej we Lwowie.

Zmarła dnia 4. stycznia we Lwowie Karolina 1mo voto Spanischberger, 2do voto Gliniecka, z domu baronówna Koffler, zapisała testamentem z 2. grudnia 1855 cały swój majątek na fundusz stypendyalny dla ubogiej halicko-ruskiej młodzieży obrządku gr. k., która oddaje się nauce prawa, i rozrządziła przy tem, by utworzono tyle stypendyów po sto złr. m. k., ileby tylko otrzymać ich można z procentów ulokowanej z korzyścią spuścizny, a jeśliby się przy tem okazała jaka nadwyżka, tedy obrócić ją należy na okrycie sierót utrzymywanych w zakładzie stauropigiańskim we Lwowie, i w tym zamiarze oddać tę kwotę do dyspozycyi seniorowi zakładu, który zająć się ma jej podziałem.

Całą spuściznę oddaną dekretem c. k. delegowanego miejskiego sądu powiatowego sekcyi I. we Lwowie z dnia 10. grudnia 1857 nr. 22614 zrealizowano i dano na procent, a obecnie składa się majątek fundacyi z obligacyi w imiennej wartości 8652 złr. m. k., z której to sumy wynoszą procenta roczne po 5 od sta 432 złr. 36 kr. m. k., i z gotówki w kwocie 3 zł. 54 c. w. a.

Potwierdzając tę dobroczynną fundacyę Karoliny Glinieckiej, i której zrealizowanie nastąpić ma z dniem 1. października 1860, podaje się ten przez fundatorkę dopełniony czyn pożyteczny dla ogółu z wyrazem zasłużonej pochwały do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Posiedzenie komisyi obradującej nad ustawą gminną na dniu 3. grudnia.)
(Dokończenie.)

Rozdział VII.

O stosunku gmin miejskich do władz państwa.

A. W ogóle.

§. 149. „Władzom państwa przysłuża nadzór nad stosunkami „gminnemi. W tym celu mogą wglądać we wszelkie czynności gminne, „uczestniczyć przez delegowanych w zgromadzeniach reprezentantów „gminnych, żądać przedłożenia wyświeceń i usprawiedliwień, tudzież „przedłożenia dokumentów i rachunków i rozpoznawać prowadzenie „kasy i urzędowanie gminy.“

§. 150. „Przyjdzie do wiedzy przełożonej władzy, że rada „gminna powzięła uchwały, lub magistrat wydał rozporządzenia, „które sprzeciwiają się ustawom i ogólnym rozporządzeniom lub „szczególnym zleceniom i przepisom przełożonej władzy, to może „zabronić wykonania takich uchwał lub rozporządzeń.“

§. 151. „Jeżeli w jakiej sprawie prywatnej natury prawnej „zachodzi spór między gminą miejską a jedną całą klasą członków „gminy lub pojedyńczymi członkami, a niezawisłość prawnych re„prezentantów gminy lub znacznej ich części okaże się wątpliwą, „to jeżeli nie przyjdzie do polubownej ugody może przełożona „władza z ramienia urzędu mianować zastępców dla gminy, aby „sprawę tę wytoczyć w drodze prawnej.“

Paragrafy 149—151 przyjęto jednogłośnie.

§. 152. „Jeżeli mimo otrzymanych upomnień zaniedbuje lub „wzbrania się gmina miejska dopełnić włożonych na się prawnie „obowiązków, to władza przełożona w granicach swego za„kresu działania użyje do osiągnięcia prawnego porządku wytknię„tych ustawami środków i na koszt i niebezpieczeństwo gminy roz„porządzi potrzebne kroki zaradcze.“

Jeden z członków komisyi wniósł, by paragraf ten opuścić, bo rozumie się samo przez się, lecz wniosek ten nie przyjęto i zapadła uchwała, zatrzymać ten paragraf.

B. W szczególności.

§. 153. „Miasta, którym przyznano zakres działania władzy „obwodowej, podlegają bezpośrednio politycznej władzy krajowej. „Wszystkie inne objęte regulaminem miejskim gminy miejscowe, „podlegają bezpośrednio władzy obwodowej.“

§. 154. „Na oznaczony w ustawie przeciąg urzędowania po„twierdza wybór burmistrza władza krajowa.“

§. 155. „Władza krajowa potwierdza także pierwszego depu„towanego, przeznaczonego na zastępcę burmistrza dla spraw pu„blicznych, radcę magistratualnego i innych radców magistratualnych.“

§. 156. „Wybór reszty deputowanych miejskich potwierdza „władza, której gminy miejskie podlegają bezpośrednio.“

Paragrafy 153—156 przyjęto jednogłośnie.

§. 157. „Sprawy, w których uchwały rady gminnej lub ma„gistratu w przedmiocie administracyi miejskich, mają być przed„kładane przełożonej władzy do udzielenia lub dalszego zasięgnienia „potwierdzenia, są:

„1. Ustalenie budżetu dochodów i wydatków na następny rok „administracyjny.“

„2. Ustalenie etatu personalu i płacy urzędników i sług ad„ministracyi gminnej i zakładów gminnych, tudzież zmiany w tym „etacie.“

„3. Nakładanie lub odnawianie dodatków do stałych i niesta„łych podatków, jeżeli gminę nie upoważnia do tego ustawa, tudzież „nakładanie osobnych opłat na gminę.“

„4. Każda sprzedaż jakiej części nieruchomej własności gminy.“

„5. Każda sprzedaż jakiej części ruchomej własności gminy „z wolnej ręki, tudzież przyznanie jakiej służebności na nierucho„mym lub ruchomym majątku gminy na cele niepubliczne.“

„6. Wydzierżawienie realności lub przynoszących pożytek „prerogatyw z wolnej ręki lub na dłuższy czas jak 12 lat.“

„7. Każda zmiana w granicach obrębu gminnego.“

Ustępy 1., 2., 3. tego paragrafu przyjęto jednogłośnie. Do ustępu 4. nadmienia referent, że komitet powziął uchwałę, że *każda* sprzedaż jakiej części *nieruchomej własności* gminy potrzebuje potwierdzenia władzy państwa, równie jak i każda sprzedaż jakiej części *ruchomej* własności *nie w drodze licytacyi*, tudzież przyznanie służebności na własności gminnej na inne jak publiczne cele, bo sprzedaż najmniejszej nawet części nieruchomej własności gminy jest wielkiej wagi, a nigdy nie nagli do tego stopnia, by nie można w tym względzie zasięgnąć naprzód wyższego przyzwolenia.

Pomienioną uchwałę komitetu przyjęto większością głosów, a ustępy 6. i 7. jednogłośnie.

§. 158. „Uchwały rady gminnej lub magistratu muszą być „w następujących przedmiotach przedłożone przełożonej władzy do „udzielenia lub zaciągnienia potwierdzenia w razie, jeżeli suma, o „którą chodzi, przewyższa oznaczoną dalej ilość“:

„8. Sprzedaż jakiej części ruchomej własności gminnej w dro„dze licytacyi, i“

„9. Nabywanie realności lub połączone z stałemi zobowiąza„niami, nabywanie ruchomości, tudzież przyjęcie lub odrzucenie „spadków i zapisów.“

„10. Rozporządzenie lub następne potwierdzenie wydatków, „które nie zawierają się w budżecie, lub przewyższają potwierdzone „pozycye budżetu.“

„11. Nowe budowle.“

„12. Zaciąganie pożyczek, korzystanie z kredytu gminy lub „zakładu gminnego, tudzież przyznanie prawa zastawu.“

„13. Zobowiązania się do jakiejś rękojmi.“

„14. Zawarcie komplanacyi.“

„15. Odmazanie wątpliwych lub niepodobnych do odebrania „żądań.“

„16. Rozwiązanie obowiązujących prawnie kontraktów.“

Referent przytacza, że wysokość sumy, która uchwały rady gminnej i magistratu w przytoczonych w tym paragrafie l. 8 do 16 przedmiotach robi zawisłemi od potwierdzenia przełożonej władzy, przyjął do instrukcyi, komitet jednak uchwalił przytoczyć wysokość tych sum w ustawie. Wysokość wartości czyli sumy oznaczył komitet

a) w wypadkach 10., 15., 16. w miastach podległych bezpośrednio władzy obwodowej na 200 a w miastach podległych namiestnictwu na 500 zł.;

b) w wypadkach 8. i 9. w miastach podległych bezpośrednio władzy obwodowej na 500 a w miastach podległych bezpośrednio namiestnictwu na 2000 zł.;

c) w wypadkach 14. w miastach podległych bezpośrednio władzy obwodowej na 1000, a w miastach podległych bezpośrednio namiestnictwu na 2000 zł., wreście

d) w wypadkach 11., 12. i 13. w miastach podległych bezpośrednio władzy obwodowej na 2000, a w miastach podległych bezpośrednio namiestnictwu na 4000 zł. w wypadkach 11. i 13. na 10.000 zł. zaś w wypadkach 12.

Na wniesione zapytanie prezydenta przyjęła komisya uchwały komitetu.

§. 159. „Nie okaże się w budżecie dochodów i wydatków „żaden nie pokryty dochodem z własności gminnej niedobór, lub „też nie potrzebują powzięte na pokrycie rozchodu uchwały rady „gminnej żadnego wyższego potwierdzenia, to władza przełożona „może w takim tylko razie rozporządzić zmianę budżetu, jeśli za„wiera nieprawne dochody lub wydatki.“

„Potrzebują jednak powzięte na pokrycie rozchodu uchwały „rady gminnej wyższego przyzwolenia, to budżet musi pójść pod „rozpoznanie i potwierdzenie władzy, powołanej do udzielania po„mienionego przyzwolenia.“

§. 160. „Władza przełożona ma przy przeglądaniu budżetu „rocznego i wyciągów rachunkowych (§. 131) zwracać uwagę na „stan niedoborów rachunkowych i restancyi czynnych, i naglić tak „przy tej sposobności jako też w ciągu roku, by należycie były „pokryte.“

§. 161. „Wzbrania się rada gminna powziąć uchwałę, w jakiej „sprawie przydzielonej sobie do narady ustawą lub zleceniem wła„dzy, to po zasięgnieniu zdania magistratu ma przełożona władza „rozstrzygnąć tę sprawę.“

§. 162. „Przełożona władza może na miejskich urzędników i „sług za uchybienie obowiązkom nakładać kary dyscyplinarne i „w miarę istniejących przepisów może ich suspendować.“

„Jeżeli przeciw członkom magistratu okażą się powody, które „pociągają za sobą usunięcie, to władza przełożona ma rozpocząć „śledztwo karne lub rozporządzić przez powołanych do tego. W wy„padkach, w których co do usunięcia ma rozstrzygać rada gminna „lub magistrat, może zażądać przedłożenia wydanego przeciw nim „wyroku wraz z aktami komisyi, a jeśli uzna, że nie odpowiedziano „przy tem surowości prawa, może sprawę tę przedłożyć wyższej „władzy do rozstrzygnięcia.“

§. 163. „Toczy się w władzy państwa pierwszej lub wyższej „instancyi sprawa o uchylenie burmistrza lub usunięcie od służby „stale mianowanego urzędnika magistratualnego, to w takim razie „należy postępywać według przepisów istniejących co do usunięcia „od służby urzędników publicznych.“

§. 164. „Z ważnych powodów może minister spraw wewnętrz„nych rozwiązać radę gminną.“

„W takim razie ma władza przełożona rozporządzić odpowie„dnie kroki do tymczasowego zawiadywania spraw aż do zwołania „nowej rady gminnej.“

Paragrafy 159—164 przyjęto bez debaty jednogłośnie.

Odwołując się na końcu na rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych z dnia 28. września 1859 wytoczył referent przeznaczoną do komisyonalnych obrad kwestyą, czy i w jaki sposób ma wychodzić ogłoszenie obrad rady gminnej i rezultatów zarządu majątkiem gminnym. Opierając się na tem, że według uradzonego projektu regulaminu miejskiego wolno każdemu członkowi gminy przeglądać protokoły posiedzenia rady gminnej, tudzież budżet roczny i rachunki roczne, jest referent tego zdania, że należy pozostawić do osądzenia i uchwalenia radzie gminnej, czy ma nastąpić dalsze jeszcze ich ogłoszenie, co mogłoby stać się tylko za pomocą pism publicznych.

Na wniesione zapytanie referenta zgodzili się wszyscy członkowie z wyrażonem zdaniem referenta, i na tem zamknęło się posiedzenie.

(Nowiny dworu. — Wypadki dzienne.)

Wiedeń, 10. stycznia. W ciągu wczorajszego przedpołudnia raczył Jego c. k. apost. Mość przyjmować wiele osób na prywatnych audyencyach.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Nakazane w najnowszym czasie zwinięcie kilku władz obwodowych i rządu krajowego w Salzburgu uważać potrzeba za nowy dowód usilnych starań adminisrracyi państwa, ażeby uchyleniem wszelkich niekoniecznych wydatków ułatwić przywrócenie równowagi w budżecie państwa a zarazem uprościć ile możności tok spraw publicznych, a z tem większem zaspokojeniem powinno być przyjęte to rozporządzenie, że uczyniono przytem zadość życzeniom ludności Salzburga co do zachowania temu księstwu stanowiska samoistnego kraju koronnego monarchii i własnej reprezentacyi krajowej.

Wprawdzie niepodobna zaprzeczyć, że spowodowana tem rozporządzeniem redukcya urzędników zniszczy rozmaite widoki prywatne, które jednak muszą ustąpić względom publicznym, i że szczególnie może obudzać obawę w tych urzędnikach, których pozostawiono do dyspozycyi. Wszakże obawa ta nie jest uzasadniona. Jak słychać bowiem, nakazane zostało ile możności jak najspiesz niejsze umieszczenie pozostałych urzędników, tak że zdolni, do Monarchy i rządu wiernie przywiązani i w każdym względzie odpowiadający wymaganiom służby urzędnicy mogą z pełnem zaufaniem wyglądać swej przyszłości.

(Patent regulujący przedsiębierstwa przemysłowe, rzemieślnicze i rękodzielnicze.)
(Ciąg dalszy.)

§. 103. Po przyjęciu, jak niemniej i po oddaleniu pomocnika lub terminatora należy dopełnić istniejących przepisów policyjno-meldunkowych, a nadto jeśli służbodawca lub pryncypał należy do jakiego cechu lub gremium, zameldowanie powinno równocześnie i tam nastąpić.

§. 104. To, co w tym rozdziale powiedziano o przedsiębiercach przemysłowych jako o służbodawcach, ściąga się także i do ich zastępców, o ile szczególne postanowienia z samej swej właściwości nieodnoszą się jedynie do osoby samego przedsiębiercy.

§. 105. Postanowienia rozdziału tego o tyle tylko stosują się do pomocników i uczniów kupieckich, jak dalece pod względem stosunku służbowego i terminatorskiego tychże osób nie wydano w prawie handlowym innych przepisów.

Rozdział siódmy.

Stowarzyszenia przemysłowe.

§. 106. Między tymi, którzy jednakowe, lub niewiele się różniące rzemiosło prowadzą w jednej gminie albo w kilku gminach sąsiednich, należy utrzymać wspólny związek, a gdyby związku takiego nie było, utworzyć go jeśli tylko można.

Stowarzyszenie takie może stosownie do okoliczności łączyć w sobie również rękodzielników kilku gmin, i rozmaite obejmować rzemiosła.

§. 107. Kto samoistne prowadzi rzemiosła w tym powiecie, gdzie istnieje stowarzyszenie dla takiego rzemiosła staje się już z samem jego rozpoczęciem członkiem stowarzyszenia, i winien pełnić obowiązki ztąd wypływające.

Kto kilka rzemiosł prowadzi, może tym sposobem należeć zarazem do kilku stowarzyszeń.

§. 108. Istniejące już korporacye rzemieślnicze winny statuta swoje zreformować odpowiednio do przepisów tej ustawy. Nowe ich statuta podlegają potwierdzeniu polityczney władzy krajowej.

§. 109. Również i kilka potąd osobno istniejących korporacyi rzemieślniczych mogą się w jedną korporacyę połączyć, a to za wspólnem porozumieniem się, lub też na żądanie jednej z nich, i w moc rozstrzygnięcia politycznej władzy krajowej po zasięgnięciu zdania izby handlowo-przemysłowej.

§. 110. W taki sam sposób nastąpić ma utworzenie stowarzyszeń tych rękodzielników, którzy potąd nie byli z sobą zjednoczeni.

§. 111. Obszar terytoryalny, do którego rozciągać się mają osobne stowarzyszenia, oznaczony być może każdą razą przez polityczną władzę krajową po zasięgnięciu zdania izby handlowo-przemysłowej.

§. 112. Jeśli przy rozpoczęciu jakiego rzemiosła zachodzi wątpliwość, czy takowe liczyć się ma do jakiego stowarzyszenia i do którego, natenczas zwierzchność orzecze w tej mierze po wysłuchaniu izby handlowo-przemysłowej.

§. 113. Pomocnicy i terminatorowie członków stowarzyszenia poczytani będą za należących do stowarzyszenia, i jako tacy podlegają jego przepisom.

§. 114. Zamiarem stowarzyszeń jest wspieranie tych zakładów i urządzeń, które stanowią warunki dla wspólnych widoków przemysłowych.

Mianowicie do nich należy:

a) staranie o utrzymanie uregulowanych stosunków między członkami stowarzyszenia i ich przynależącymi (§. 113), a w szczególności ze względem na stosunek służbodawczy i służbowy;

b) godzenie zachodzących sporów (§. 102):

c) zakładanie i wspieranie szkół fachowych i dozór nad niemi;

d) zakładanie zakładów wsparcia członków i przynależnych stowarzyszenia w przypadku choroby lub nieszczęścia, tudzież dozór nad temi zakładami;

e) składanie żądanych wyjaśnień i zdania w sprawach własnego zakresu zwierzchności i izbie handlowo-przemysłowej ich okręgu;

f) nakoniec, udział we wszystkich postanowieniach administracyi publicznej, które się tyczą ogółu członków stowarzyszenia.

§. 115. Urządzenie stowarzyszeń nie może bardziej tamować rozpoczęcia lub zaprowadzenia jakiej zarobkowości, niż to ustawa niniejsza stanowi.

§. 116. Stowarzyszenie będzie reprezentowane, a czynności jego będą załatwione:

a) przez ogólne zgromadzenie członków;

b) przez zgromadzenie starszych, składające się z wybranych członków pod przewodnictwem przełożonego.

§. 117. Zgromadzenia w tych stowarzyszeniach, które nie liczą więcej nad 50 członków składać się będą ze wszystkich członków mających prawo głosowania; a w większych zaś z członków wybranych przez nich w drodze pisemnego głosowania na czas oznaczony.

Stowarzyszenia obejmujące różne rzemiosła, mają być tak urządzone, aby każdy gatunek rzemiosła był stosownie reprezentowany przez swoich wybranych.

§. 118. Zgromadzenie wybiera wydział starszych i przełożonego. Wybór tego przełożonego potwierdzony być ma przez zwierzchność.

Czas urzędowania członków wydziału i przełożonego ma być zazwyczaj trzechletni, po upływie któregoto czasu mogą ciż sami członkowie znowu być wybrani.

§. 119. Zgromadzenia zajmą się:

a) sprawdzeniem i potwierdzeniem rachunków rocznych i projektowanych na rok następny rozchodów, tudzież ustanowieniem ilości składek rozłożyć się mających;

b) usystemizowaniem płatnych pomocników;

c) zarządem pierwotnego majątku stowarzyszenia;

d) uchwalaniem urządzeń i zmian organicznych w zakładach, których cele wskazane były pod *c)* i *d)* w §. 114;

e) postanawienie względem ważnych przedmiotów statutami bliżej oznaczonych.

Starsi załatwiają czynności bieżące. (c. d. n.)

Anglia.

(Doniesienia z Indyi. — Składki na kościoł.)

Londyn, 7go stycznia. Poseł francuski, hrabia Persigny, powrócił tu wczoraj wieczorem z Paryża.

— Na kościoł, który ma być wybudowany w Kawnporze na znanem pobojowisku, wpłynęła wielka suma subskrypcyjna, do której się przyczynili lord i lady Canning kwotą 3500 rupiów. Kapitanowi sir Wiliamowi Peel, który w Kawnporze jest pochowany, każe tam familia sama wznieść pomnik, dlatego zebrane na ten zamiar w Indyach 7000 rupiów będą na co innego obrócone.

— Zamordowanie angielskiego oficera Mecham kapitana artyleryi bengalskiej w Pendżabie, gdy jechał do Kohat objąć służbę jako prywatny sekretarz u lejtnanta gubernatora prowincyi północno-zachodnich, zdaje się być napadem zbójeckim, i takie przypadki wydarzały się w Indyach także w dawniejszych czasach. Teraz zaś tłumaczą sobie wszystko ze względów politycznych. Oficer miał przy sobie dwóch krajowych jeźdźców za eskortę: jeźdźcy i ci co nieśli palankin pierzchli, a oficer został porąbany nim mógł za rewolwer pochwycić.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Płace członkom tajnej rady.)

Paryż, 7. stycznia. Hrabia Walewski nie odjechał ztąd jeszcze i co do osoby swej zostaje jak dawniej w łaskach u Cesarza. Po wystąpieniu jego miała Cesarzowa pisać bardzo uprzejmy list do hrabiny Walewskiej.

— Pan Persigny odjechał wczoraj do Londynu.

— Pan Gramont ma być następcą pana Thouvenela w Konstantynopolu. Nowomianowany minister spraw zagranicznych, pan Thouvenel, ma dopiero 41 lat i pochodzi z dawnej lotaryńskiej familii z Verdun. — Podług doniesienia w *Patrie* przyjedzie nowy minister między 20. i 25. b. m. do Paryża, a sprawy ambasady w Stambule obejmie tymczasowo sekretarz tamtejszej legacyi, hrabia Lallemand.

— *Monitor* zawiera dekret cesarski, który członkom tajnej rady, jeżeli nie pobierają jakiej innej płacy z kasy państwa, albo listy cywilnej, wyznacza roczną płacę 100.000 fr. Ten dekret zapewnia hrabi Walewskiemu jako członkowi tajnej rady roczną pensyę 100.000 fr., jeżeli nie piastuje jakiego dalszego urzędu opłacanego z kasy państwa albo z listy cywilnej. Jest on także senatorem; atoli funkcye te nie uważają się za służbę płatną. Słychać, że się uda w podróż. Następca jego pan Thouvenel wkrótce tu stanie, jeżeli ponowne przesilenie gabinetu nie zatrzyma go jeszcze niejaki czas w Konstantynoplu. Zapewniają, że dnia 7. lub 8. odpłynie ztamtąd okrętem „Ajaccio". — Do kapitana fregaty de Russell odszedł ztąd rozkaz przerwać poleconą mu misyę w Abisynii. Zmniejszenie armii egipskiej nastąpiło także na wspólne żądanie Francyi i Anglii. — Znany wygnaniec do Belgii pan Baze, były kwestor prawodawczego zgromadzenia, powrócił niedawno do Francyi i wpisał się w poczet adwokatów paryskich. W sobotę występował po raz pierwszy w obronie pewnej sprawy. — Biskup w Chalons umarł. — Od czasu powszechnej amnestyi t. j. od miesiąca sierpnia, wydano 15 upomnień, a 10 konfiskacyi. — Dnia 11. stycznia będzie wielki bal w Tuileryach. Jestto pierwszy w tym roku.

Szwajcarya.

(Proklamacya rady kantonu Waadt.)

Rada kantonu Waadt ogłosiła proklamacyę; w której wykłada w taki sposób wyraz ludu w znanem głosowaniu nad rewizyą konstytucyi, że potrzeba reform jest jasno wyrażona, i że powinny je wykonać władze konstytucyjne. Zarazem zwraca uwagę na ustanowione już komisye do zreorganizowania niektórych gałęzi administracyi.

Włochy.

(Przychody i wydatki neapolitańskie.)

Neapol, 1. stycznia. Przychody publiczne, pisze *Indep.*, wynosiły tego roku 32 milionów dukatów, a rozchód 34 milionów. Jest więc dwa miliony niedoboru. Ministeryum sprawiedliwości potrzebowało 780.000 dukatów, ministeryum oświecenia 315.000, ministeryum wyznań 53.000, finansów 14,850.000, ministeryum wojny 12.000.000, marynarki 2,300.000, robót publicznych 2,496.000, spraw wewnętrznych 1,384.000, policyi 209.000. Budżetu prezydenta ministrów i budżetu departamentu spraw zagranicznych nie wykazano. Żołnierze szwajcarscy kosztowały 907.000 dukatów. Pensye wojskowe wynosiły rocznie dla całej armii 690.000 dukatów. Dom królewski łącznie z uposażeniem księżniczek potrzebował 1,700.000 dukatów. Legia cudzoziemska wprowadzona w miejsce Szwajcarów kosztowała już potąd 25.000. Do tego doliczyć jeszcze należy wydatki w sumie 100.000 dukatów na nowe mundury i żołd w roku następującym dla żołnierzy drugiego i trzeciego zaciągu. Na rok 1860 okaże się więc znaczny niedobór. Dług publiczny powiększył się w ciągu lat dziesięciu o 20 milionów dukatów, a z Rotschildem ma być zawarta nowa pożyczka.

Niemce.

(Wyjazd Króla bawarskiego. — Liebig.)

Monachów, 3. stycznia. *Nürnb. Korresp.* donosi, że Król odłożył na kilka dni swoją podróż. W pierwszych dniach zjedzie Król do Strasburga, a ztamtąd wprost do Lugdunu.

— Przyjazd nowego ambasadora francuskiego, margrabi Banneville, którego oczekiwano już od kilku dni, odwlecze się na dłuższy czas podług otrzymanych z Paryża wiadomości.

— Baron Liebig objął wczoraj godność rektora kr. akademii umiejętności.

Turcya.

(Nowy hat cesarski. — Komisya finansowa. — Uczta w hotelu ambasady rosyjskiej.)

Konstantynopol, 31. grudnia. Dnia 27. grudnia odczytano u Porty wobec wszystkich ministrów i dygnitarzy hat sułtański, w którym wykłada J. M. Sułtan w jaki sposób mają być przeprowadzone reformy w państwie. Nazajutrz były wszystkie biura Porty pozamykane a ministrowie udali się do pałacu Dolma Bakcze, gdzie przyjmował ich Sułtan.

— *Journal de Constantinople* ogłasza program komisyi do reformy finansowej. Komisya ta ma kontrolować dochody i wydatki, sposób poboru i użycia tudzież wszelkie rodzaje podatków, a obok tego ma przedkładać wnioski co do reform w administracyi finansowej w ogóle. W każdem odnoszącem się do tego postanowieniu należy naprzód zasięgać jej zdania.

Dalej donosi *Journal de Constantinople*, że rząd wydał zlecenie przyspieszać ile możności budowli kolei żelaznej z Smyrny do Aidin.

— Dnia 28. grudnia wyprawiała ambasada rosyjska wielką ucztę dyplomatyczną, na której znajdowali się także nowo mianowani ministrowie i dygnitarze tudzież reszta ministrów i całe ciało dyplomatyczne.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 9. stycznia. Dnia dzisiejszego przybył tu dr. Hochstetter znany z podróży swej odbytej paropływem „Novara."

Paryż, 9. stycznia. Z Madrytu donoszą, że pierwsza dywizya odbyła już pochód wąwozami między Laona i morzem.

Londyn, 9. stycznia. Zawinął tu paropływ z Nowego Jorku i przywiózł poselstwo prezydenta Buchanan'a z 27. z. m. Znajduje się w poselstwie tem wspomnienie o wypadkach w Harpersferry z tą uwagą, że na przyszłość zapobieżono zapewne już dostatecznie możności takich wybuchów. Dalej oświadcza radość z załatwienia kwestyi niewolniczej przez wyższe trybunały sądowe, które rozstrzygnęły, że każdemu obywatelowi przysłuża prawo przenieść własność swoją — łącznie z niewolnikami — do ziemstw wspólnych, i że właściciele tacy doznawać mają przy tem ochrony przez konstytucyę związkową. — Przeciw handlowi niewolnikami pochwycone być mają kroki surowe. Wypadki sprawdziły, że polityka amerykańska w obec Chin była oględna i rozsądna.

Co do stosunków z Francyą, Rosyą i z wszystkiemi innemi państwami, tedy te są całkiem przyjazne, z wyjątkiem tylko Hiszpanii. Scott wrócił już z San Juan i dopełnił misyi swej szczęśliwie; po dokonanem przeceń urządzeniu nienależy się już obawiać żadnych dalszych nieporozumień. Wkońcu zaleca poselstwo wysłanie nowych sił zbrojnych do Mexyku dla otrzymania wynagrodzenia za przeszłość i ochrony na przyszłość.

Morning Post wspomina o piśmie J. Ś. papieża do Cesarza Napoleona, w którem domagano się zbiorowego uznania całego terytoryum państwa kościelnego według traktatów z roku 1815, i podano to za warunek przystąpienia do kongresu, na co jednak Napoleon podobno nie przystał.

Berna, 9. stycznia. Zagajenie szwajcarskiego zgromadzenia związkowego bez przemowy urzędowej. Zgromadzenie to nie było liczne.

Turyn, 8. stycznia. Trzech jenerałów pozostawiono do dalszej dyspozycyi. Według dziennika *Momento* wydarzyło się w lombardzkiem znowu 7 wypadków rozboju.

Unione donosi, że p. Felletti nie przytrzymano w sprawie Mortary, lecz za to, że go podejrzywano o tajemne zabiegi przeciw rządowi prowincyi „Emilia."

Rząd „Emilia" zaciągnął pożyczkę 10 milionów jak słychać gwarantowaną przez Sardynię.

Medyolan, 8. stycznia. Redaktora dziennika *Progresso* skazano za artykuł przeciw p. Fanti na 8 miesięczne więzienie i 400 franków kary pieniężnej.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. stycznia.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Forgasz Emil, c. k. rotm., z Żółkwi — Obertyński Leopold, z Stronibab. — Augustynowicz Sew., z Kniażego, — Babecki Kajetan, z Byszowa. — Morawski Włod., z Oleszy.

Hotel europejski: Bogdanowicz Mar., z Laszek. — Baroni Jan, z Słowity.

Hotel angielski: Torosiewicz Michał, z Pełtwy. — Br. Bronicki Jan, z Rudy. — Dominikowski Kajetan, z Łokcia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. stycznia.

PP. Lubaczewski Alfred, do Bereźnicy, — Witosławski Władysław, do Rzędowiec. — Zsolnay, c. k. rotmistrz, do Monastyrzesk. — Lityński Meliton, do Firlejówki. — Glöckner, c. k. kapitan, do Żółkwi. — Zieliński Apolinary, do Stryja. — Marmorosz Józef, do Karowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 11. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	''' 330.63	— 0.7°	88.9	zachodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	331.12	0.0°	81.5	północny „	„
10. god. wiecz.	332.06	-- 1.9°	89.3	„ „	„

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: **„Ostatnia rola Aktora,“** komedya ze spiewami w 3 aktach z niemieckiego, i **„Nikt mnie nieznа,“** kom. w 1 akcie Alex. hr. Fredra.

Jutro na dochód artystki sceny niem.: **„Weder J. D. noch N. D.“** wielki kwodlibet ze spiewami i tańcami w 5 oddziałach.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 12. stycznia

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78.75 Metaliki po 5% za 100 zł. 71.85; po 4 1/2% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. — — . Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier .—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 865 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 200 30; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.-

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 109.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 127.15. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —. -.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.1, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—.

Kurs lwowski.

Dnia 12. stycznia.		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	95	6	—.—
Dukat cesarski	„ „	5	97	6	2
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	24	10	33
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	94	1	97
Talar pruski	„ „	1	90	1	93
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	—	83	61
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	83	72	50
5% Rożyczka narodowa	bez kuponów	77	78	78	65

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 12 stycznia	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po wal. austr.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	83	25
„ dawał „ „ 100	82	75
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kuponu od 100 złr	—	12 5/6

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 9. stycznia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	68.25	68 50
Z pożyczki narod. po 5%	79 10	79.30
Z r. 1851, ser. B. po 5%	97.50	— —
Metaliki po 5%	72.60	72 70
dtto. „ 4 1/2%	64.25	64.75
dtto. „ 4%	56.25	56.75
dtto. „ 3%	43.—	43.25
dtto. „ 2 1/2%	36.25	36.50
dtto. „ 1%	14 15	14.25
Przez. do wylos. z r. 1834	300.—	365.—
„ 1839	120.50	121.—
„ 1854	112 50	113 —
Renty Como po 42 lir. aus.	15.75	16.25
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	71 —	71.50
„ 4 1/2%	63 50	64.—
„ 4%	55.50	55.75
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3 1/2%	48.—	48.50
„ 3%	64.—	65.—
„ 2 1/2%	60.—	62.—
„ 2 1/4%	54.—	55.—
„ 2%	48.—	49.—
„ 1 3/4%	43.—	44.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	71.—	71 50
„ 4 1/2%	63 50	64.—
„ 4%	55.50	55.75
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	91.—	91.50
Węgier	73.25	73.75
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	72 —	72.50
Galicyi	72 50	73.
Bukowiny	70 50	71 —
Siedmiogrodu	70.50	71 —
innych krajów kor.	86 —	94.—
Z klauz los r. 1867	—.—	—.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	99.50	100.—
Wen. pożyczka z r. 1859	80.75	81 25

	pien.	towar.
Dług Tyrolu po 5%	71.—	71.50
„ 4%	55.50	55.75
„ 3 1/2%	48.—	48.50
Dług Salcburga „ 3%	42.—	42.50
„ 2 1/2%	35.—	35.50
Dług Krainy „ 2%	27.—	28.—
„ 1 3/4%	25.—	26.—
2. Stan oblig. domestykaln.		
po 3% za 100 zł.	—.—	24.—
„ 2 1/2% za 100 zł.	—.—	21.—
„ 2 1/4% za 100 zł.	—.—	18.—
„ 2% za 100 zł.	—.—	16.—
„ 1 3/4% za 100 zł.	—.—	14.—
3. Akcye.		
Banku nar.	892.—	894.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	203 20	203.40
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	580.—	582.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1920 —	1922
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	271.20	271.40
Kol Ces. Elżbiety po 200 zł.	170.50	175.—
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	137.—	138 —
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	156.—	157 —
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 60 zł. (30%)	68.50	69.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	24.—	26.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k.	55.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	575.—	580.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
z wpłatą 60 zł. (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—

	pien.	towar
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	130.—	135.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	453.—	454.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	228.—	230.—
Mosts łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	330.—	340.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	340.—	345.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—
4. Listy zastawne.		
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	101 50	102 —
10 „ 5%	97 50	98.—
przeznacz. do los. po 5%	92.50	93.—
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	88 25	88 75
Gal. Tow. kred. po 4%	82.50	83.—
5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.		
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	91.50	92.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	132.—	132.50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	91.—	91.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	127.—	128. —
Kol. Gloggn. za 100 zł.	81.75	82.25
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	92.—	92.50
Lloyda za 100 zł.	88.50	89.—
6. Losy.		
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	102.—	102.50
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	102.50	102.75
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	125.—	126.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.75	38.25

	pien.	towar.
Esterhazego po 40 zł. m. k.	81.—	82 —
Salma „ 40 „ „	41.50	42.—
Palfiego „ 40 „ „	38.—	38.50
Clarego „ 40 „ „	37.50	38.—
St. Genois „ 40 „ „	38.50	39.—
Windischgrätza 20 zł. „	22.75	23.25
Waldsteina 20 „ „	28.	28.25
Keglevicha 10 „ „	15.50	16.—
Weksle. (Na 3 miesiące.)		
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	—.—	108.—
Berlin za 100 tal.	— —	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	108.—	108.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	95.25	95.40
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	— —	—.—
Londyn za 10 ft. szt	125.75	126.—
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	50.—	50.—
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piastr woł.		—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Dyskonto weks. Bank. nar.		5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ		5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.		
Dukaty ces. men.	5 zł.	93 5/10 c
dtto. pełnej wagi	5 „	92 5/10 „
Korona	17 „	28 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zl.	50 c

KRONIKA.

(Ósma lista składek z wykupna kart od powinszowania Nowego roku.)

Złożyli: PP. Zółtowski 2zł., N. N. 50c., Koropiowski 1zł., Leja 2zł., Hałakowski 1zł, dr. Kosiński 1zł, Schulz 1zł, Michał Żarski, pens. c. k. radca wyż. sądu krajowego 5zł., Józef Sidorowicz 1zł., W. hrabina Badeni 1z., Lunda 50c., Remer 2zł 10c., pani Glaser 1zł., dr. Zucker 1zł, N. N. 1zł., N. N. 1zł., F. M. Dubs 2zł., dr. Stanisław Piłat 2zł., pani Szawłowska 1zł., pani Żukiewicz 1zł., dr. Kaczkowski 1zł, Sobel 30c., Karpf 30c., Postler 1zł, Iskierski 1zł., Nuki 50c., Bulaver 30c., Frenkel 30c., Anna Schreiner 2zł.50c., Kajetan Barącz 2zł., Pöltenberg, c. k. radca finansowy 2zł., pani Michalewska 50c., N. N. 30c., Zarzycka 20c., Nitka 30c., pani Schram 30c., pp. Jan Milikowski 1zł, Edward Milikowski 1zł., Jeleń 50c., Kostiuk 1zł 5c., Pollo et Maurizio 2zł., Gösche 40c, Kettstein 1zł., pani Tinz 1zł., Beer 50c., pani Penther 60c., p. Franciszek Turkułł 2zł., pani Filous 1zł., Szlachtowski 1zł., Krawczykiewicz 1zł., Wieczyński 2zł., dr. Gatscher 1zł, Ludwig 50c., N. N. 20c., N. N. 10c., Majewski 1zł., Edmund Głowacki 5zł, Strohuber 1zł., Mutka 1zł., Leder 10c., Mikuli 1zł., dr. Rodecki 1zł., Kajetan Kuhn 2zł., Piątkowski 1zł., Armatys 1zł., mieszkańcy domu nr. 125 w mieście 2zł.20c.; razem 75c. 15c., do tego z ostatniej listy 445zł. 97c., razem 521zł. 12c. w. c.

(Pożar.) W Ściance, w obwodzie złoczowskim powstał pożar na dniu 30. z m. w tamtejszej cerkwi i zniszczył ją do połowy. Przyczynę przypisują nieostrożności dyaka, że nieprzygasił ogień, używany przy mszy do kadzenia.

(Ludność marokańska) składa się podług statystycznych wykazów pana Didier z 3,500.000 Maurów (pokolenia Arabów), 2,300.000 berberyjskich Amazirgów, 1,450.000 berberyjskich Szilluków i 740.000 czystych Arabów; do tego dodać trzeba 340.000 żydów, 120 000 Murzynów i 500 chrześcian i renegatów. Wynosi więc w okrągłej liczbie 8,000.000. Amazirgowie, która to nazwa nieoznacza bynajmniej narodu, podobnie jak Beduini lub Kabyle, lecz pochodzi od przywódzcy Omzargha, sa to pierwotni mieszkańce na północnym stoku Atlasu, zostają — jak pisze Ausland — tylko nominalnie pod panowaniem Cesarza i są raczej tak niezawiśli jak do niedawna jeszcze pokolenia kaukaskie. Do nich należą korsarze ryfińscy. Szillukowie zaś mieszkają na południowym stoku Atlasu i różnią się od swych północnych, częścią mieszkających po jaskiniach braci posiadaniem stałych siedzib i regularnem rolnictwem. Maurowie marokańscy, których mylnie mieszano z Murzynami, są to po większej części potomkowie wypartych z Hiszpanii Arabów.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.